

BOEKBESPREKINGEN

REIZEN OM TE SPELEN

Peter Benoy, Eddie Vaes, Gerd Van Limbergen (redactie), *RVT/Theater Zuidpool 1945-1994*, Antwerpen, Theater Zuidpool-RVT v.z.w., 1994, 127 p. (ISSN 90-800353-2-7)

In 1995 bestaat het Reizend Volkstheater, in 1991 omgedoopt tot Theater Zuidpool, vijftig jaar. Een niet onbelangrijke verjaardag dus en meteen het geschikte ogenblik om terug te blikken op wat in die halve eeuw zoal werd gepresteerd.

Dat het RVT een boeiende ontwikkeling heeft gekend, staat immers vast en langs de verschillende fasen ervan worden we op een deskundige, kritische manier begeleid door huidig directeur Peter Benoy en Eddie Vaes, die ook gebruik maken van enkele getuigenissen van betrokkenen, die te gepasten tijde in de overigens met fraaie zwart-wit foto's verluchte tekst zijn verwerkt.

Het RVT werd, zo lezen we in de bijdrage van Peter Benoy, die het heeft over de periode tot 1985, onmiddellijk na de tweede wereldoorlog opgericht door Rik Jacobs en werd in 1947 als reizend gezelschap opgenomen in het Nationaal Toneel (Antwerpen). Behalve door de talrijke reisvoorstellingen, die het tot in de verste uithoeken van het Vlaamse land brachten, verwierf het RVT ook grote bekendheid door het aanbieden van openluchttheater in het Antwerpse Rubenshuis, waar de romantische komedies van Shakespeare in een sobere, traditionele stijl werden geësceneerd. Toonden Jacobs en het RVT een duidelijke voorkeur voor klassiekers (hoogtepunten zijn *De Spiegel der Minnen* van Colijn van Rijsele uit 1952, *Othello* en *De Storm* van Shakespeare resp. uit 1958 en 1960), de Vlaamse dramaturgie werd zeker niet verwaarloosd. Zo werd er werk van Anton Coolen, Jos Janssen, Maxim Kröfer, Pol De Mont en vele anderen gecreëerd.

Het RVT, dat in 1967 door de provincie Antwerpen werd overgenomen, raakte in het begin van de jaren zeventig stilaan de voeling met de actualiteit kwijt. Toen in 1974 Walter Claessens aan het roer kwam, stond hij dan ook voor grote problemen. Via een voorzichtige repertoirekeuze (moderne klassiekers ditmaal, zoals *Het huis van Bernarda Alba* van Garcia Lorca) en het aantrekken van nieuwe regisseurs poogde hij het tij te keren. Conflicten tussen de directie en het artistiek personeel (de groep van 15) leidden er echter toe dat hij in 1982 werd opgevolgd door Frans Vercammen, die behalve enkele uitschieters (*De brave soldaat Schwejk*, naar

J. Hašek), vooral risicoloze komedies, gericht op het Vlaamse verenigingsleven monteerde.

Met de komst in 1985 van Peter Benoy - hier neemt Eddie Vaes het woord - die zich tot doel stelde "de traditie te vrijwaren van het traditionalisme" (p. 53) werd voor de veel vrijere beheersvorm van de v.z.w. geopteerd. Hoewel volkse stukken op de affiche bleven staan (*Lili en Marleen* van Walter Van de Velde), werden voortaan ook risicovolle produkties (*Alles Liebe...* van Luc Perceval en Dirk Roofthoof, naar Lope de Vega) niet geschuwd.

In 1989 ontstond echter een geheel nieuwe situatie toen de Vlaamse overheid een groot deel van de subsidies schrapte en het RVT (we gebruiken hier de indeling uit het decreet van 1976) overhevelde van de reizende B- naar de experimentele D-categorie. Voor het grondig afgeslankte RVT brak een zoektocht naar een nieuwe identiteit aan en toen in de Antwerpse Lange Noordstraat ook een nieuwe ruimte werd gevonden, was Theater Zuidpool geboren (1991). Mede dank zij een compleet veranderd profiel, probeert deze groep, het Reizend Volkstheater uit de beginjaren achterna, zich op te werken tot een factor van artistiek belang in de Vlaamse theaterwereld.

Is deze publikatie onvermijdelijk opgebouwd volgens het bekende stramien, gauw worden we in positieve zin verrast door de aanpak van Benoy en Vaes, die constant naar het hoe en waarom van de feiten peilen. Zo wijzen zij niet enkel op de basisprincipes die het RVT al die tijd trouw is gebleven - de maatschappelijke bewogenheid die aan het vele reizen ten grondslag ligt, het grote respect voor de tekst, de aandacht voor wat Vlaams is - maar gaan zij tevens nader in op de talrijke problemen die bij het theaterbedrijf komen kijken, zoals daar zijn, het nemen van artistieke opties, de mogelijke beheersvormen, de relaties met de financiële, politieke en sociale wereld.

In het documentaire gedeelte treffen we nog een index van gespeelde stukken aan, een overzicht van de voorstellingen die sinds 1949 in het Rubenshuis werden gegeven en een erg interessante evolutie van de samenstelling van het gezelschap.

Dit boekje biedt dan ook een brok boeiende lectuur voor iedereen die, behalve voor het RVT/Theater Zuidpool, een levendige interesse vertoont voor het brede maatschappelijke context waarin het naoorlogse Vlaamse theater zich afspeelt.

Annick POPPE